

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie ze skargi B. Z.

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...]

w sprawie V ACz .../16,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 lutego 2017 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

B. Z. wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie V ACz .../16 toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w [...] oraz przyznanie na jego rzecz od Skarbu Państwa kwoty 20.000 zł.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że w dniu 27 czerwca 2016 r. wpłynęło do Sądu Apelacyjnego w [...] jego zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w B. w przedmiocie oddalenia jego wniosku o uchylenie zabezpieczenia roszczenia i zawieszenia postępowania w sprawie zawisłej przed Sądem Okręgowym w B. o sygn. akt I C .../13. Ostatnią i jedyną czynnością, jaką wykonał Sąd Apelacyjny, było pismo z 3 sierpnia 2016 r. skierowane do Sądu Rejonowego w B. Wydział Cywilny, na które odpowiedź wpłynęła 22 sierpnia 2016 r. Sąd Apelacyjny przynajmniej od

września 2016 r. do dnia złożenia skargi pozostaje zatem w zwłoce, nie rozpoznając zażalenia, ani nie podejmując żadnych czynności mających istotne znaczenie dla wyniku sprawy rozstrzyganej przez ten Sąd.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W myśl art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1259 ze zm.; dalej jako: „ustawa o skardze na przewlekłość”), skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zajmuje się stanowisko, że przez „tok postępowania w sprawie” w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy należy rozumieć „postępowanie co do istoty sprawy” („rozpoznanie sprawy co do istoty”; art. 12 ust. 3 i art. 16 ustawy), a nie postępowanie zażaleniowe jako incydentalne (uboczne) postępowanie, którego bieg nie powoduje „przejścia” rozpoznania istoty sprawy do sądu wyższej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2012 r., KSP 15/12, LEX nr 1228647 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14, OSNP 2017 nr 1, poz. 13, z dnia 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15, LEX nr 2051078 i z dnia 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16, niepublikowane). Pogląd ten nie tylko że pozostał aktualny po zmianie dokonanej z dniem 6 stycznia 2017 r. ustawą z dnia 30 listopada 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 2103), ale i uzyskał dodatkowe wsparcie w treści znowelizowanego art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o skardze na przewlekłość. Zgodnie z art. 2 ust. 1 *in principio* w aktualnym brzmieniu, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa

dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. W myśl natomiast art. 2 ust. 2 w aktualnym brzmieniu, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Wynika z tego, że przedmiotem postępowania wywołanego skargą na przewlekłość jest badanie podniesionego przez składającego skargę zarzutu, iż doszło do naruszenia przysługującego mu prawa do sądu przez przewlekłe prowadzenie postępowania zmierzającego do rozpoznania istoty sprawy. Taka intencja ustawodawcy została wprost wyrażona w uzasadnieniu projektu ustawy nowelizującej (Sejm RP VIII kadencji, druk Nr 851) gdzie wskazano, że „zgodnie ze standardem strasburskim ocenie podlega sprawność postępowania odnośnie do <zasadności oskarżenia w sprawie karnej> lub <w przedmiocie sporu odnośnie do praw i obowiązków o charakterze cywilnym> (por. art. 6 ust. 1 Konwencji). Z tego względu w proponowanej nowelizacji nie zmienia się zasady odwołującej się do czynności podejmowanych w celu zakończenia postępowania <w sprawie>, co koreluje z proponowanym obowiązkiem oceny sprawności postępowania jako całości, a nie jego poszczególnych fragmentów, faz, etapów, postępowań incydentalnych. Orzecznictwo strasburskie, a w ślad za nim nowelizacja, wiązą bowiem wysokość należnej sumy pieniężnej za przewlekłość z czasem trwania postępowania co do istoty sprawy (niezależnie od sposobu jego zakończenia). Skarga nie przysługuje więc wyłącznie na przewlekłość postępowania incydentalnego (np. w przedmiocie

wylączenia komornika lub sędziego (tak ETPCz: Schreiber i Boetsch v. Francji, skarga nr 58751/00), udzielenia zabezpieczenia, ustanowienia pełnomocnika z urzędu, zwolnienia od kosztów sądowych)".

Przepisy ustawy o skardze na przewlekłość nie przewidują więc odrębnej skargi na przewlekłość postępowania incydentalnego. Oznacza to, że niedopuszczalna jest skarga na przewlekłość postępowania zażaleniowego jako incydentalnego w cywilnym postępowaniu rozpoznawczym co do istoty sprawy. Tymczasem skarżący domaga się stwierdzenia przewlekłości toczącego się przed Sądem Apelacyjnym postępowania zażaleniowego w przedmiocie uchylenia zabezpieczenia roszczenia i zawieszenia postępowania toczącego się przez Sądem Okręgowym. To postępowanie jest zaś postępowaniem incydentalnym w stosunku do postępowania co do istoty sprawy. Wniesienie zażalenia od postanowienia rozstrzygającego kwestię zasadności wniosku o uchylenie zabezpieczenia roszczenia, czy zawieszenia postępowania toczącego się przed Sądem pierwszej instancji, nie powoduje przeniesienia do Sądu Apelacyjnego rozpoznania „istoty sprawy”, która należy do kognicji Sądu Okręgowego. Ocena przewlekłości postępowania przed Sądem Okręgowym nie jest przedmiotem rozpoznania Sądu Najwyższego ze względu na jednoznacznie określony zakres skargi (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 292, a także postanowienia z dnia 7 czerwca 2005 r., III SPP 95/05, OSNP 2006 nr 1-2, poz. 34 i z dnia 24 września 2013 r., III SPP 188/13, LEX nr 1448755) oraz właściwość Sądu Najwyższego, ograniczoną do oceny przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym (art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość.